

Věc: Oponentský posudek diplomové práce Jaroslava Balvína s názvem Intermedialita a komiks.

Autor posudku: Jakub Češka

Kolega Balvín hodlá ve své práci tematizovat intermedialitu na žánru komiksu. Žánr komiksu ohledává v několika perspektivách: produkce, recepce, sémiotického pohledu, historie jeho vzniku, v ekonomických aspektech atp. Práce je tedy poměrně ambiciózní, téma definováno poněkud široce. Rozsah teoretických polí, na kterých autor sleduje žánr komiksu, je podle mého soud natolik široký, že autorovi neumožňuje důsledně pojímat jednotlivá témata. Tento teoretický „rozptyl“ je tedy také mezi práce. Např. načrtnout dějiny žánru na tak malém prostoru nemůže být než povšechné. Podle mého by bylo přínosnější zvolit dílčí téma a na zvoleném komiksu provést detailní analýzu. Jistá nevyhraněnost práce je patrná jak v úvodu, kde se dozvíme, proč autor zkoumá právě komiksy (osobní obliba, hybridní médium – proč hybridní?), tak i v jejím závěru, kde rekapituluje dílčí stanoviska.

Hlavní problém práce tedy vidím v mísení diachronního a synchronního hlediska, tedy v tom, že autor zřetelně tyto dvě perspektivy neodlišuje. Práce má převážně kompilační charakter, jednotlivé charakteristiky autor dokládá ukázkami.

Autor v úvodu píše, že vychází mimo jiné z Barthesových analýz, na Barthes jsem v práci odkaz nenašel, není ani uveden v seznamu literatury – zde jde pouze o formální námitku, neboť vím, že kolega Balvín má některé Barthesovy texty načteny, přesto by bylo dobré uvést konkrétně které Barthesovy práce považuje za práce z vizuální sémiotiky.

V úvodu autor zmiňuje, že se vrací ke kořenům „znakové tvorby skutečnosti“. Co tím má konkrétně na mysli? Třebaže toto téma v práci dále pojednává, přesto bych měl dotaz, co myslí onou znakovou tvorbou skutečnosti, a kde by hledal její kořeny? Navrátit se ke kořenům znakové tvorby skutečnosti je podle mého soudu silná teze a to ve dvou ohledech, jak v ohlašovaném návratu, tak i v tématu samém.

Některé vyhraněné teze indikují spíše novinářský žargon než diplomovou práci, zde mám na mysli např. tezi, o sebeuvědomění komiksu, jež je podle autora stopou hegelovské koncepce dějin a užívání trpného rodu je pro něj reziduem typicky francouzského lehce mystického poststrukturalistického myšlení o textech bez ohledu na kontext a především na společnost, která texty užívá. (s. 35). Mohl by autor tuto tezi vyložit?

Sice lze rozumět tomu, proč autor píše, že komiks láme kontinuum na několik málo podstatných prvků (s. 42), ale jak se toto „lámání“ má k oné znakové tvorbě skutečnosti? Zde to vypadá, jako by komiks nedostatečně prezentoval jisté události, neboť znázorňuje pouze několik klíčových scén, mezery jsou poté na čtenáři, který si je musí doplnit (odpracovat). Jsou dvě možnosti, buď lze pracovat s mimetickým charakterem komiksu, poté lze tvrdit, že komiks láme jakési předchůdné kontinuum, nebo naopak zastávat tezi o nemimetičnosti umění, ať již s odkazem na teorii fikčních světů, nebo na onu produktivní sílu znaků, které teprve význam tvoří, aniž by tyto znaky byly nutně svázány s referentem, který by je teprve saturoval významem.

Kapitola o slově a obrazu je poněkud problematická, neboť Foucaultův text *Toto není fajfka* autor poněkud dezinterpretuje, pokud z něj vyvozuje koncept obrazotextu.

Mohl by autor vyložit následující věty: „Médium psaní zachycuje myšlenky prostřednictvím znaků. Psaní ve své fyzické a grafické formě je neoddělitelně nasycené vizuálním, je to ztělesnění obrazotextu.“ (s. 55) Co je podle autora psaní, obrazotext?

Práci považuji za velmi dobrou a navrhuji hodnocení 22 bodů.

Jakub Češka

